

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

ĐỒNG THỊ THANH

**GIÁO DỤC GIÁ TRỊ DI SẢN VĂN HÓA
CHO HỌC SINH TRUNG HỌC PHỔ THÔNG
TỈNH BẮC GIANG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ GIÁO DỤC HỌC

THÁI NGUYÊN - 2015

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

ĐỒNG THỊ THANH

**GIÁO DỤC GIÁ TRỊ DI SẢN VĂN HÓA
CHO HỌC SINH TRUNG HỌC PHỔ THÔNG
TỈNH BẮC GIANG**

Chuyên ngành: Giáo dục học

Mã số: 60 14 01 01

LUẬN VĂN THẠC SĨ GIÁO DỤC HỌC

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: TS. LÊ THÙY LINH

THÁI NGUYÊN - 2015

LỜI CAM ĐOAN

Luận văn sử dụng những thông tin từ nhiều nguồn khác nhau, các thông tin đã được chọn lọc, phân tích, tổng hợp, xử lý và đưa vào luận văn theo đúng quy định.

Số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này hoàn toàn trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ một học vị nào.

Thái Nguyên, ngày   tháng   năm 2015

Tác giả

Đông Thị Thanh

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin bày tỏ lòng cảm ơn sâu sắc nhất đến **TS. Lê Thùy Linh** đã tận tình hướng dẫn tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban giám hiệu; Bộ phận Sau đại học – Phòng đào tạo; Ban chủ nhiệm khoa Tâm lý - Giáo dục Trường Đại học Sư phạm – Đại học Thái Nguyên đã giúp đỡ tôi trong quá trình thực hiện và hoàn thành luận văn.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Sở GD&ĐT tỉnh Bắc Giang, Ban Giám hiệu, giáo viên, học sinh các trường THPT Bó Hạ (huyện Yên Thế), THPT Yên Dũng 1 (huyện Yên Dũng), THPT Việt Yên 1 (huyện Việt Yên), THPT Lục Ngạn 2 (huyện Lục Ngạn), THPT Tân Yên 2 (huyện Tân Yên), THPT Thái Thuận (TP. Bắc Giang) đã giúp đỡ tôi trong quá trình khảo sát thực tế để thực hiện luận văn.

Thái Nguyên, ngày tháng 5 năm 2015

Tác giả

Đông Thị Thanh

MỤC LỤC

Lời cam đoan	i
Lời cảm ơn	ii
Mục lục	iii
Danh mục các từ viết tắt	iv
Danh mục các bảng	v
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	2
3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu	2
5. Phạm vi nghiên cứu	3
6. Nhiệm vụ nghiên cứu	3
7. Phương pháp nghiên cứu	3
8. Cấu trúc luận văn	4
Chương 1 : CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ GIÁO DỤC GIÁ TRỊ DI SẢN VĂN HÓA CHO HỌC SINH Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG.....	5
1.1. Sơ lược về lịch sử nghiên cứu vấn đề	5
1.1.1. Nghiên cứu ở nước ngoài.....	5
1.1.2. Nghiên cứu trong nước	6
1.2. Khái niệm công cụ	9
1.2.1. Văn hóa	9
1.2.2. Di sản văn hóa.....	10
1.2.3. Giá trị và định hướng giá trị	11
1.2.4. Giá trị di sản văn hóa	12
1.2.5. Giáo dục giá trị DSVH cho HS THPT.....	13
1.3. Những vấn đề chung về di sản văn hóa Việt Nam	13
1.3.1. Phân loại di sản văn hóa	13
1.3.2. Vai trò của DSVH trong đời sống xã hội.....	16
1.4. Những vấn đề chung về giáo dục giá trị DSVH cho HS THPT	17
1.4.1. Ý nghĩa của việc giáo dục giá trị DSVH cho HS THPT	17
1.4.2. Nhiệm vụ giáo dục giá trị DSVH cho HS THPT	19
1.4.3. Nội dung giáo dục giá trị DSVH cho HS THPT	20

1.4.4. Con đường giáo dục giá trị DSVH cho HS THPT	23
1.4.5. Phương pháp và hình thức giáo dục giá trị DSVH cho HS THPT	25
1.4.6. Những yếu tố tác động đến quá trình giáo dục giá trị DSVH cho HS THPT ...	34
Kết luận chương 1	36
Chương 2: THỰC TRẠNG GIÁO DỤC GIÁ TRỊ DI SẢN VĂN HÓA CHO	
HỌC SINH TRUNG HỌC PHỔ THÔNG TỈNH BẮC GIANG	
2.1. Vài nét về khách thể khảo sát và tổ chức khảo sát	37
2.1.1. Một vài nét về học sinh và giáo viên THPT tỉnh Bắc Giang.....	37
2.1.2. Tổ chức khảo sát	38
2.2. Kết quả khảo sát thực trạng nhận thức của CBQL, GV và HS THPT tỉnh Bắc Giang về giáo dục giá trị DSVH cho HS THPT	39
2.2.1. Thực trạng nhận thức của CBQL, GV, HS về DSVH, các DSVH tiêu biểu tỉnh Bắc Giang	39
2.2.2. Thực trạng nhận thức của cán bộ quản lý, giáo viên, học sinh về giáo dục giá trị DSVH cho HS THPT	50
2.3. Thực trạng giáo dục giá trị DSVH cho HS THPT tỉnh Bắc Giang	53
2.3.1. Thực trạng mức độ sử dụng con đường giáo dục giá trị DSVH cho HS THPT tỉnh Bắc Giang	53
2.3.2. Thực trạng nội dung giáo dục giá trị DSVH cho HS THPT tỉnh Bắc Giang	59
2.3.3. Thực trạng phương pháp giáo dục giá trị DSVH cho HS THPT tỉnh Bắc Giang.....	62
2.3.4. Thực trạng hình thức tổ chức giáo dục giá trị DSVH cho HS THPT tỉnh Bắc Giang	66
2.4. Những khó khăn của nhà trường, giáo viên, học sinh trong quá trình giáo dục giá trị DSVH cho học sinh.....	67
2.4.1. Những khó khăn từ phía giáo viên.....	67
2.4.2. Những khó khăn từ phía học sinh.....	69
2.5. Đánh giá chung về thực trạng	70
Kết luận chương 2.....	72
Chương 3: MỘT SỐ BIỆN PHÁP GIÁO DỤC GIÁ TRỊ DI SẢN VĂN HÓA	
CHO HỌC SINH TRUNG HỌC PHỔ THÔNG TỈNH BẮC GIANG....	
3.1. Các nguyên tắc đề xuất biện pháp	73

3.1.1. Nguyên tắc đảm bảo mục tiêu giáo dục.....	73
3.1.2. Nguyên tắc đảm bảo tiếp cận đồng bộ các con đường giáo dục.....	73
3.1.3. Nguyên tắc đảm sự phù hợp với nội dung chương trình, với đối tượng giáo dục, với đặc điểm văn hóa địa phương	73
3.1.4. Đảm bảo nguyên tắc hoạt động và cùng tham gia của học sinh.....	74
3.2. Biện pháp giáo dục giá trị DSVH cho HS THPT tỉnh Bắc Giang.....	74
3.2.1. Nâng cao nhận thức về giáo dục giá trị di sản văn hóa cho cán bộ quản lý, giáo viên, học sinh	74
3.2.2. Tích hợp giáo dục giá trị di sản văn hoá thông qua dạy học	76
3.2.3. Tích hợp giáo dục giá trị di sản văn hóa thông qua tổ chức hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp	80
3.2.4. Tích hợp giáo dục giá trị di sản văn hóa thông qua tổ chức hoạt động trải nghiệm sáng tạo	86
3.2.5. Tăng cường đầu tư cơ sở vật chất, kinh phí để tổ chức các hoạt động giáo dục giá trị DSVH cho học sinh	91
3.2.6. Mối quan hệ giữa các biện pháp	93
3.3. Khảo nghiệm tính khả thi, tính hiệu quả của các biện pháp.....	93
3.3.1. Mục đích khảo nghiệm	93
3.3.2. Nội dung khảo nghiệm.....	94
3.3.3. Đối tượng tiến hành khảo nghiệm	94
3.3.4. Phương pháp khảo nghiệm	94
3.3.5. Kết quả khảo nghiệm	94
Kết luận chương 3.....	97
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ.....	99
1. Kết luận.....	99
2. Khuyến nghị.....	100
TÀI LIỆU THAM KHẢO	101
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

STT	VIẾT TẮT	VIẾT ĐẦY ĐỦ
1	BVHTT&DL	Bộ Văn hóa Thể thao và Du lịch
2	CBQL	Cán bộ quản lý
3	CTH	Chưa thực hiện
4	DSVH	Di sản văn hóa
5	GD&ĐT	Giáo dục và đào tạo
6	GTDSVH	Giá trị di sản văn hóa
7	GV	Giáo viên
8	HĐGDNGLL	Hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp
9	HS	Học sinh
10	THCS	Trung học cơ sở
11	THPT	Trung học phổ thông
12	TT	Thỉnh thoảng
13	TX	Thường xuyên

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1: Nhận thức của CBQL, GV, HS về khái niệm DSVH	39
Bảng 2.2: Nhận thức của CBQL, GV, HS về ý nghĩa của DSVH.....	40
Bảng 2.3: Nhận thức của GV về cách phân loại các DSVH.....	41
Bảng 2.4: Nhận thức của HS về cách phân loại các DSVH	42
Bảng 2.5: Nhận thức của GV, HS về giá trị của Mộc bản Chùa Vĩnh Nghiêm	45
Bảng 2.6: Nhận thức của GV, HS về giá trị của Dân ca quan họ Kinh Bắc	46
Bảng 2.7: Nhận thức của GV, HS về giá trị của Khu di tích khởi nghĩa Yên Thế.....	48
Bảng 2.8: Nhận thức của CBQL, GV về khái niệm giáo dục giá trị DSVH cho HS ..	50
Bảng 2.9: Nhận thức của CBQL, GV, HS về ý nghĩa của giáo dục giá trị DSVH cho HS THPT	52
Bảng 2.10: Thực trạng mức độ con đường giáo dục giá trị DSVH cho học sinh THPT tỉnh Bắc Giang.....	54
Bảng 2.11: Thực trạng giáo dục giá trị DSVH cho HS qua các chủ đề HĐGDNGLL.....	56
Bảng 2.12: Thực trạng nội dung giáo dục giá trị DSVH cho HS THPT tỉnh Bắc Giang...	61
Bảng 2.13: Thực trạng mức độ giáo dục các DSVH tiêu biểu tỉnh Bắc Giang	62
Bảng 2.14: Thực trạng sử dụng phương pháp trong giáo dục giá trị DSVH cho HS THPT	65
Bảng 2.15: Thực trạng hình thức giáo dục giá trị DSVH cho học sinh THPT tỉnh Bắc Giang	66
Bảng 2.16: Những khó khăn GV gặp phải trong quá trình giáo dục giá trị DSVH cho HS	68
Bảng 2.17: Những khó khăn học sinh gặp phải trong quá trình giáo dục giá trị DSVH ..	69
Bảng 3.1: Đánh giá về mức độ phù hợp của các biện pháp giáo dục giá trị DSVH cho học sinh THPT tỉnh Bắc Giang	95
Bảng 3.2: Đánh giá về mức độ khả thi của các biện pháp giáo dục giá trị DSVH cho học sinh THPT tỉnh Bắc Giang	96

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

DSVH Việt Nam là những kết tinh từ sự sáng tạo văn hóa của cộng đồng các dân tộc anh em, trải qua một quá trình lịch sử lâu đời được trao truyền, kế thừa và tái sáng tạo qua nhiều thế hệ cho tới ngày nay, đó cũng là những giá trị được sáng tạo nên từ việc học hỏi, giao lưu và kế thừa nền văn minh của nhân loại. DSVH Việt Nam đặc biệt là DSVH phi vật thể có sức sống mạnh mẽ và có những tác động, ảnh hưởng lớn đến đời sống tinh thần, đến sự phát triển kinh tế, văn hóa xã hội của đất nước. Việc bảo tồn và phát huy các DSVH luôn được Đảng và Nhà nước ta quan tâm đặt lên hàng đầu vì trong DSVH thể hiện những tinh hoa văn hóa, những giá trị cốt lõi nhất của dân tộc. Giáo dục giá trị DSVH cho HS chính là con đường bền vững nhất để có thể góp phần bảo tồn, phát huy những tinh hoa văn hóa của dân tộc, những giá trị truyền thống của đất nước, những bản sắc văn hóa đặc trưng của mỗi vùng miền. Giáo dục giá trị DSVH cho HS THPT giúp HS có hiểu biết về giá trị của các di sản, từ đó có ý thức giữ gìn, bảo vệ các di sản, tăng cường tình yêu với quê hương, đất nước, góp phần phát triển nhân cách toàn diện cho học sinh.

Thực tế hiện nay Việt Nam ngày càng có nhiều các di sản được thế giới công nhận, nhưng đi cùng với nó là sự xuống cấp, sự biến dạng theo chiều hướng tiêu cực của một số DSVH, mặt khác HS THPT hiện nay nhìn chung còn thiếu hiểu biết, không quan tâm đến những giá trị của các DSVH của địa phương, đất nước vì vậy việc giáo dục giá trị DSVH cho HS là điều hết sức cần thiết. Xuất phát từ những điều trên Bộ GD&ĐT luôn quan tâm đến việc đưa giáo dục giá trị DSVH vào trường học. Trong chương trình xây dựng “*Trường học thân thiện, HS tích cực*” có hai nội dung liên quan đến bảo vệ và phát huy giá trị DSVH: Tổ chức đời sống văn hóa tinh thần trong nhà trường gắn với việc khai thác văn hóa dân gian; chăm sóc di sản gắn với tìm hiểu các di tích lịch sử, văn hóa. Có nghĩa là bao gồm cả việc giáo dục di sản và giáo dục thông qua di sản, làm cho HS hiểu biết về di sản, từ đó có tình cảm, đạo đức, niềm tự hào về các giá trị truyền thống của đất nước. Đầu năm 2013, Bộ GD&ĐT phối hợp với Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch ban hành Thông tư số 73/HD-BGDĐT-BVHTTDL về việc hướng dẫn sử dụng DSVH trong dạy học ở trường phổ